

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Promptuarium allegoriarum sacrarum praecipua fidei
christianae capita illustrantium: indice quadruplici
instructum post editiones 5 revisum, iam septimo
recusum**

Botsack, Johann

Francofurti ad Moenum, 1678

Articvlvs VII.

[urn:nbn:de:bsz:31-142795](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-142795)

Diabolo occurrit. Hanc prudentiam commendat Apostolus, Eph. 6. vers. 12. seq.

ARTICULUS VII.

DE MINISTERII CHRISTI PARTIBUS QUI-
busdam promiscuè, variisque miraculis.
CHRISTUS IN CANA GALILÆE
ex aqua vinum fecit.

605. *Saul fortitudinis edito specimine, rex declaratus est*, 1. Reg. 11, 15. Ita in Cana miraculò aquæ in vinum commutata exhibitò specimine divinæ omnipotentia manifestissimo, Messias creditus est Christus à discipulis, Joh. 2, 11. (2) *Aqua in Mara amara dulces reddita sunt injectò ligno*, Exod. 15, 25. Aqua tribulationis amarissima fuit defectus vini amara Neonymphis, amara Mariæ, quæ dulcis facta est, injectò vitæ lignò Christo Jesu, aquas in vinum mutante. (3) *Mosis primum miraculum fuit, aquarum Nili in sanguinem conversio*, Ex. 7. v. 19. ne potari possent. Christi primum miraculum fuit, aquæ in vinum conversio, quod dulcissimum hospitibus potum, & Neonymphis præbuit solatium. (4) Joh. 5, 27. *Filium hominis Pater signavit Deus*. Ergò quædam quasi sigilla tribuit Christo, quibus agnosceretur. Hæc fuerunt miracula toties à Christo patrata, quorum primum fuit illud in nuptiis factis in Cana.

SAMARITANA ILLA MULIER, Joh. 4.

606. *Cum Rachele*, Gen. 29, 10. cui Jacob occurrit, comparari potest. Potù præbebat Jacob, v. 11. Ita Christus spirituales Samaritanæ potum ministravit.

CENTURIO PRO SERVO PRECANS.

607. Matth. 8, 6. *Amalekita servum suum in agro semianimum reliquerat*, 1. Sam. 30, 11. Non ita centurio fecit, qui ob morbum servi Christum accessit, eumq; ut sanaret, periit, maximo charitatis exemplo.

HÆMORROUSA TANGENS CHRISTUM
benedictionem impetrat. 608. 7a-

608. *Jacobus benedictionem impetravit firmâ fide,*
quamvis tacitam repulsam passus fuerit, Manus Esavi,
vox Jacobi, Gen. 27. 22. vox patris erat. Ita quoq; hæ-
morrhousa manus supplices ad Christum extendit: Has
Esavi esse, h. e. gentiles Christ9 asserbat: Non sum miss9
&c. Attamen benedictionē impetravit, fidei magnæ te-
stimoniū accepit, per quā sola est benedictio, Gal. 3. 26.

CANANÆA PRO FILIA INTERCEDENS.

609. *Matth. 15. v. 22. Potest comparari cum Thecui-*
ride illa, 2. Sam. 14. pro filio supplicante Davidis. Illa
Thecuitis simili appositō impetravit, quod voluit, d. l.
v. 21. Idem Cananæa fecit, Cavelli edunt de micis, quæ
cadunt de mensa dominorum suorum. Thecuitis aje-
bat: Scintillam meam extinguere volunt: Cananæa si-
militer: Filia mea malè agitur:

MATER FILIORUM ZEBEDÆI,

610. *Matth. 20. v. 21. Petiit filius suis regio honorēs,*
ut Bathseba Salomon, 1. Reg. 1. v. 15. seq.

CHRISTUS FLENS OBITUM LAZARI,

Joh. 11. v. 35.

611. *Amici Jobi, ejus calamitatem videntes, fleve-*
runt cum eō, Job. 2. v. 12. Sic Christus obitum Lazari fle-
vit, ut Jonathanis obitum David, 2. Sam. 1. v. 17. Joseph9
super collis fratrum, Gen. 45. v. 2. flevit.

CHRISTUS SEMPER EXOSUS JUDÆIS.

612. *Gen. 37. v. 8. Fratres Josephi non poterant illi*
pacificè loqui, odio inflammati: Ita nec Judæi Christo,
odio ardentes incredibili. (Conf. seq. allegor.) quam-
vis eorum frater esset, Heb. 2. v. 12.

CHRISTUS JUDÆIS EXOSUS.

613. *Esau Jacobum, Ismael Isaacum, Gileaditæ Jeph-*
tham odio habere, Jud. 11. 3. Philistini Isaacum: Ita Chri-
stus odio habitus à Judæis; cives oderunt eum, Luc. 9.
v. 53. Joh. 7. 7. Joh. 15. 24. Eadem etiam omnium piorum

fors est, quos similiter odio prosequitur mundus. Joh. 15. v. 18. *Ne miremur ergo*, 1. Joh. 3. v. 13. *Solatio magis sit, quod hoc ipso simus beati*, Luc. 6. v. 22. & *à Domino diligamur*, Joh. 13. v. 1. cap. 14. v. 23. Apoc. 15.

CHRISTUS SÆPIUS QUÆSITUS,
ut occideretur.

614. (1) *Daniel quæsitus fuit ut occideretur*, Dan. 2. v. 13. Ita Christus à Pharisæis quæsitus est, ut neci traderetur. (2.) Daniel ob veri Dei confessionem, ipsiusque veri cultus restorationem. Eandem ob causam Christus: (Sic Pharaos Mosen quæsitavit.) ut trucidaretur, per Pharisæos, Sadducæos, eorumque succenturiatos. Christum occidere voluit Pharaos infernalis Satan. (3) Hi fuerunt *viri Anatho*, Christum verum Prophetam è medio tollere volentes, Jer. 11. v. 21. tanquam agnum occisionis, quem contra consilium inierant, etli verè esset arbor viva, fructus ferens, uberrimos fidei & doctrinæ ex d. l. Jerem. v. 19. all. applicato.

CHRISTI HOSTES TRES.

615. *Tres turmas Chaldaei contra Jobum instruxerunt*, Job. 1. v. 17. Christus est verus *Job*, nostra ulcera & morbos patientissimè ferens, Matth. 8. v. 17. Esa. 53. v. 4. Contra hunc Satanas armavit tres turmas: *Pharisæorum, Scribarum & Herodianorum, vel Sadducæorum.*

CHRISTO PHARISÆI RESPON-
derenon poterant.

616. *Fratres Josephi non potuerunt Josepho verbo respondere, cum se eis patefaceret*, dicens: Ego Joseph, frater vester, Gen. 45. v. 3. Ita Christo Davidis filium se vocanti, & tamen se Dominum dicenti, nihil respondere potuerunt, Matth. 22. v. 46.

JUDÆI MALA COGITANTES
contra Christum.

617. *Nesciebant fratres Josephi, quod linguam eorum*

eorum intelligeret frater Joseph, Gen. 42. v. 23. Fratres tales Judæi fuere, qui arbitrabantur suam ipsorum linguam à Christo non intelligi. Hæc lingua in corde suo loquebantur; ut solent mali, Ps. 14. v. 1. Sed Christus intellexit, in quo omnes thesauri sapientiæ & scientiæ reconditi, Col. 2, 3, dixitque: *Quid cogitatis? Matth. 9. 4.*

JUDÆI CHRISTUM OCCIDERE

nolentes, tamen occiderunt.

618. *Fratres Josephi volebant manus polluere sanguine fratris sui, Gen. 37, 26. Ideoque cum in manus alienas tradiderunt.* Tales fuere Judæi, à sanguinis effusi crimine adeò abhorrentes, ut ne prætorium quidem ingredi vellent, in culpam nihilominus inciderunt. *In majori culpa est (dicebat Christus Pilato) qui me tradidit tibi, Johan. 19. v. 11.*

CHRISTUS COMMENDATUS.

619. *Ita ad Joseph, & quodcumque dixeris facite; dicebat Pharao, Gen. 41. 55.* Sic Deus Pater de Christo: *Hunc audite; Matth. 17. v. 5. Deut. 18. v. 15.*

CHRISTI TRANSFIGURATIO.

620. *Vita æternæ præludium.* Ut Israëliti ex botro fertilitatem terræ promissæ conjiciebant, Num. 13, 24. Ita nos ex Christi transfiguratione splendorem æternæ vitæ discamus, Matth. 17, 2, 3. *Mosis splendor, è monte descendens hujus transfigurationis typus fuit, non molestus, sed gratus & acceptus discipulis.* Hinc D. Petrus: *Faciamus &c. Ut Israeliti, Num. 14, 40. Ascendamus! (ajebant) ad locum, de quo Dominus dixit.*

CHRISTUS TRANSFIGURATUS.

621. *Moses cum Deo colloquium in monte habuit, postea ab omnibus auditus fuit: Exod. 34, 2, 3.* Ita Christus in monte transfiguratus omnibus commendatus est, Matth. 17. v. 5.

Y 3

622. *Elias*

622. *Elias curru igneo subvectus est*, 2. Reg. 2. 11. Christus ad tempus in claritatem cœlestem subvectus est, transfiguratus in monte, Matth. 17. *Rubus plenus claritate ignea non fuit consumptus*, Exod. 3. v. 2. Ita Christus ad tempus in glorificatione conspicuus factus est.

CHRISTUS INGREDIENS HIERSOL.

623. *Filii Prophetarum Eliseumque in Iericho deduxerunt, animadvertentes, Spiritum Elie in eo requiescere*, 2. Reg. 2. v. 15. Ita ex miraculis videntes Judæi, Spiritum Domini in Christo requiescere, cum magnâ pompâ Hierosolymas deduxerunt. *Sic David post Amalekitarum cadem, faustâ acclamatione acceptus est*, 1. Sam. 30. v. 20. Hæc est præda David. Simile exemplum est in *Jehu*, 2. Reg. 9. v. 13. in *Salomone*, 1. Reg. 1. v. 39. quæ omnia singulaque ad Christum applicari possunt, Hierosolymas ingredientem.

CHRISTUS FLENS INTERITUM Jerusalem.

624. *Ezech. 24. v. 18. Ezechiel non flebat in morte uxoris, idq; in justitiæ rigidi dissimæ argumentum*: Christus verò, moriente spiritualiter Ecclesiâ Judaicâ, quæ ejus uxor erat & sponsa, v. 13. flevit, Luc. 19. v. 41. in misericordiæ verissimæ certissimum documentum.

CHRISTUS FLENS INTERITUM URBIS.

625. *Luc. 19. v. 41. Filium degenerem Absolonem David flevit, proq; eo mortem oppetere voluit*, 2. Sam. 18. 33. multò amariores Christi lachrymæ fuerunt, quas pro filiis pessimis Judæis effudit, cum politix interitum prævidit. *Flevit Ezechias ob vitæ decurtationem*, 2. Reg. 20. v. 3. Ob panoletriam gentis nobilissimæ Judæorum multò justius Salvator lachrymatus est.

626. *Nehemias disjectâ urbe Solymarum ruderâ videns flevit*, Neh. 1. v. 4. Longè verò major vastitas fuit urbis illius, per Romanos illata, quam per Chaldæos, ideo-

ideoque pręgnantiores lachrymarum causę Christo
fuere, Conf. Esa. 22. vers. 4.

CHRISTO ACCLAMATUM FELICIS-

simę; Benedictus, qui venit.

627. Zach. 4. v. 6. *Non in exercitu, non in robore, sed
in spiritu meo perficiet Zerobabel, dicit Dominus Exer-
cituum. Quis tu, mons magne coram Zerobabel? in pla-
num eris; & educet lapidem primarium, cum accla-
mationibus: Gratia, gratia illi.* His verbis felix succes-
sus in restauranda politia Judaica post solutam captivi-
tatem Babylonicam promittitur. Non incommode au-
tem ad Christum applicari possunt, qui

(1) *Politiã* cęlestem nobis restauravit; & verum
locum & πολιτευμα in cęlis, Joh. 14, 3. Phil. 3, 20. civi-
tas illa manens, futura Hebr. 13, 14. augustissima, Apo-
cal. 21, 1. seq. sed non *in exercitu*, quia regnum ipsius non
fuit de hoc mundo, Joh. 18, 36. *non in robore* vel mun-
danã potestate, angelicas enim legiones & *gladium Pe-
tri* respuit *Spiritus sanctus*, Rom. 14. v. 17. Luc. 17. v. 21.
Luc. 9, 55. qui prædicatione Evangelii hominum corda
convertit. (2) *Mons coram Christo magnus* *Pharisaica*
factio erat, elatis animis & fastu turgida. Hi sunt mon-
tes illi, de quibus Esa. 40, 3. Marc. 1, 3. Joh. 1, 23. planifa-
cti & velut confusi, faustis puerorum acclamationibus,
Matth. 21, 15. (3) *Zerobabel lapidem primarium eduxit.*
Hoc multo magis nostro Salvatore congruit, qui lapi-
dem salutis nostrę primarium & fundamentalem jecit.
Ipse enim factus est lapis angularis, Pf. 118, 22. Ef. 28, 18.
Act. 4. v. 11. quapropter & in Christo ædificamur tan-
quam lapides vivi, 1. Petr. 2. v. 5. Zach. 9. v. 16. (4) *Ze-
robabeli gratulabantur cęptum opus*: Ita Christo ad
passionem venienti gratulati sunt pueri & plebs infima,
Benedictus qui venit in nomine Domini!

CHRISTUS EJCIENS VENDENTES.

628. Matth. 21. v. 12. *Ut Moses vitulum aureum confregit, nefandum idololatriæ instrumentum*, Exod. 32. v. 20. Ita idola in templo suo existentia, Christus evertit, vendentes ementesque eiecit.

CHRISTUS FLENS OB INTERITUM SOLYMARUM.

629. *Hiskias ad instantem mortem, ad parietem conversus flevit*, 2. Reg. 20, 2. ob suam ipsius mortem flevit; Christus alienam, ut suam, magno amoris indicio.

630. *Virginitatem suam deslere voluit filia Iephtes*, Judic. 11. v. 37. Nec scortationem commissam, nec spiritualis virginitatis florem amissum deslevit gens Judaica; Quapropter Christus lachrymas profudit, quod sancta civitas meretrix facta, meretricis pœnas luere debebat, Es. 1. v. 21.

631. *In medio propitiatorii inter Cherubinos Deus confidebat: propitiarium autem arcam tegebat, in qua asserabantur decem preceptorum tabulae*. Exod. 35, 11. Ita Deus peccata hominum tegit misericordiâ & remissione, Psal. 32. v. 1. tandem verò *relegit* eadem, hominibus in impenitentia persistentibus, pœnas infligit, exemplo Judæorum, quorû futuram Christus calamitatē deflet.

PHARISÆI MURMURANTES.

632. *Similes fons agrè ferenti longanimitatem Dei, quem idem refutavit, sumpto à minori (hedera) ad majus (homines,) argumentò*, Jon. 4. v. ult.

633. *Christus arca testamenti vera, peccatores recipiens, longè dissimilis arca V. Testam. inter quam & Israelitas spatium bis mille cubitorum intercedebat*, Josuæ 3, v. 4. Aliquot millia Bethsemitarum occidebat, 1. Sam. 6, v. 19. & Ufam, 2. Sam. 6, 7. Christus nostra arca ad se vocat recedentes, vivificat morientes, sanat languentes.

634. *Christus verus David, ad quem debitores confluerunt*, 1. Sam. 22, 2. qui idè peccatoribus se ad sociavit,

vit, ut eos ex faucibus leonis & urli infernalis eriperet.

635. Jud. 14, 3. *Simson incircumcisam uxorem ducens*
Christi typus peccatores recipientis.

CHRISTUS PISCATURÆ

Petri benedixit.

636. *Tobias junior, angeli jussu in flumen se demisit, inusitata piscem magnitudinis cepit*, Tob. 6. v. 4. seq.
Ita Petrus, jussu magni angeli consilii retia projecit; non piscem, sed pisces cepit, copiã inusitatã.

637. Apoc. 10, 2. *Angelus dextrum pedem super mare, sinistrum super terram habet, & librum in manu apertum*: Christus verus ille angelus est, cœli potestatem habens, Matth. 28, 18. terrã marique miracula faciens. Quia omnia pedibus subjecta habet, Psal. 8. v. 7. *Librum apertum* in manu habet, ut Sacerdos; Doct̃or. Utriusque in hodierno textu exemplum est; quando Petro piscanti benedixit, *pedem* super mare posuit; *Populum* docuit; *Librum* scripturæ aperuit.

638. *Vidua Sareptana hospitio excipiens vatem benedictionem consecuta est*, 2. Reg. 4. v. 17. Ita Petri cymba, magni Prophetæ Christi cathedra, benedictionem Domini experta est.

CHRISTUS LEGIS INTERPRES; Matth. 5.

639. *Injurias servis suis inferri noluit David, ideo vindictam de rege Ammonitarum sumpsit*, 2. Sam. 10. v. 7. Ita Christus nullas suis injurias inferri vult; ne quidem bilem moveri.

640. *Husai criminatus est ab Absolon, quod Davidẽ desereret amicum suum*, 2. Sam. 16, 17. Ipse nihilominus multo atrocius factum commutens, patrem regno exigens: Ita Pharisei multa rectè docebant; at nequiter vivebant, legẽ corrumpēbant, cujus corruptelas Christus ostendit.

CIBANS POPULUM, Marc. 8.

641. *Israelitæ Dominum secuti in desertum, ex Ægypto*

pro migrantes, deficiente pane, Mannâ futurati sunt, Ex. 16. 4. Ita populus ille Ægyptû, h. e. Synagoga Judæicam, (ob tenebras ignorantia densissimas, Joh. 1. 10. 11.) reliquerat, Christû secutus fuerat. Unde quoq; Mannâ verbi cœlestis pascitur, & simul corporaliter saturantur.

642. Lev. 8. 2. *In Aaronis inauguratione canistrum adhibebatur*: Christus se verum ostensurus Sacerdotem, canistrum adhibuit, ex quo populum saturavit. Verus scil. Rex, in cujus domo panis & vestimentum, Es. 3. 7. cui idem votum Jacob nuncupavit, Gen. 28. 20. cujus providentia illam Pharaonis longissimè superat, suæ terræ prospicientis, tempore famis corporalis: Christus & corporali & spiritali medetur. *David Jonathan filium in mensa regia panem comedere fecit*, 2. Sam. 9. 7. 13. multò major Christi liberalitas.

643. *Eleazarus cibum non prius capere voluit, quam heri iussa fideliter curasset*, Gen. 24. 33. Dei mandatum est verbum ipsius audire: Hoc sanctius, quam propriû corpus, populus Christum sequens curavit.

CHRISTUS PSEUDOPROPHETAS

caveremus, prævidens.

644. *Abraham volucres à sacrificio abegit*, Gen. 15. v. 11. volucres istæ sunt hæretici, abigendi, cavendi.

645. *Filii Prophetarum à colocynthidibus sibi temperarunt*, quia mortem afferrent, 2. Reg. 4. v. 40. Doctrina hæreticorum talis est colocynthidibus similis, mortem animæ afferens.

646. Jerem. 8. v. 13. *Christus verè ille Dominus est, vitæ fictitiam hæreticos discutiens, ita ut nulle appareant uvæ, qui tribuli sunt.*

647. *Arbores agrestes succidi poterant*, Deut. 20. 20. Ita hæretici gladio Spiritus jujulandi, occidendi, arbores agrestes, infrugifera palmites, Joh. 15. 6. putres.

DISPENSATOR INIQUUS, Luc. 16.

648. *Abigail cum Davide transiens*, 1. Sam. 25, 23. *iniqui dispensatoris imaginem gerit*, ex injusto Mamnone sibi amicum faciens, qui eam in suum tabernaculum recepit, d. l. v. 40. *Nabal bona dilapidare commessando poterat*; Egēno Davidi subvenire nesciebat. Melius *Abigaelis* iudicium, v. 14. *boni communicationem dominantis benedictionem*, ut indicet, *beneficentiam esse hortum benedictum*, Syr. 4, 17.

649. *Dominus rationem exigens est vir ille*, Zach. 2, 1, *cujus in manu funiculus mensurarius fuit*. *Deus est vir ille*, qui omnium hominum actiones, facta, cogitata metitur, & in iudicio patefaciet, 1. Cor. 4, 5. *Propheta verò oculos levavit, & contemplatus est virum illū*: Contemplemur & nos eundem in hodierno Evangelio.

650. *Tres præcipue boni dispensatores commendantur in Scriptura*. 1. *Eleazarus*, Gen. 24. *Joseph*, Gen. 39. v. 4. *Abdias*, 1. Reg. 18, 3. *Ex horum bonorum dispensatorum numero non fuit is*, *cujus in Evangelio fit mentio*.

651. *Ezech. 5, 1. Propheta gladium acutum accepit, capillos sibi rasit, quorum tertiam partem igne combussit, tertiam gladio concidit, tertiam in ventos dispersit*. *Ad literam captivitatis Babylonicæ est imago*. *Allegoria est de usu bonorum corporalium, quibus variè abutuntur homines, dilapidando & velut in ventos spargendo, cum in vanos usus adhibent, ut acolaustus ille, Luc. 15, 13. igni comburendo, cum iram Dei in se concitant, in Bel-tazar, Dan. 5, 2. 3. gladio concidendo, cum bella immittit Deus ob immisericordiam, vel famem*.

652. 2. Sam. 19, 32. & 1. Reg. 2, 7. *Barzellai reddes gratiam, eruntque comedentes in mensa tua; occurrerunt n. mihi fugienti à facie Saulis*. *Christus verus David in electis suis, velut exul in hoc mundo vagatur, Heb. 11, 37. 38. à facie Saulis, hoc est, impiorum. Quicumque ergò Christi membris benefecerit, ei extremo die reddetur,*

tur, comedentque in Christi mensa, Luc. 22, 30. Matth. 20, 23. Gal. 6, 9.

653. Josua. 2. *Exploratores abscondens Rahab, eisq; beneficentiam exhibens, fidelitatis premium accepit, in vita conservata fuit*: Ita qui bona corporalia bene collocant, præmia in altera & hac vita consequentur, Psal. 41, v. 1. seq. Matth. 25, 35-36. Quod Christus hoc Evangelio indicat.

PHARISÆUS IN TEMPLO ORANS, Luc. 18.

654. *Ezechias thesauros suos olim Babylonis ostendens, Deum ad iram provocavit, 2. Reg. 20, 17.* Pharisei thesauri bona opera erant, quæ ille coram infernalibus Babylonis exposuit, non Deo, apud quem nulla est gloriatio, Eph. 2, 9. apud Diabolum verò valet *ostentatio*, filia superbiæ, 1. Joh. 2, 16. Matth. 6, 1, 2. ideoque Deum ad iram provocavit, à quo justitiæ gloriæ non accepit d. l. v. 14.

655. Josua 9, v. 12. *Gabaonitæ Josuæ fucum fecerunt, ostentantes veteres calceos, panes, naves, fœdus impetrârunt*: Dispari eventu Phariseus opera sua jactitavit, veteres Adami vestes, quippe cum superbia conjuncta.

656. Jud. 17. *Sacerdos Ephraëus, Michas idolum domi sue colebat, felicem se putabat, v. 13.* Tale idolum erat Pharisei hypocrisis, quam se ille domi sue, h. e. in corde eligebat, & felicem existimabat: unde & Deo gratias agebat. Cultus ille hypocriticus erat; omnis autem hypocrisis idololatria est.

657. Esdra 9, 6. *Erubescio levare faciem meam ad Deum, quia iniquitates nostræ super caput creverunt.* Ita publicanus in templo orans pœnitensque, faciem suam ad Deum levare erubuit: iniquitates namque super caput creverant, & peccata usque in cœlum.

658. 1. Sam. 15, 17. *Saul cum parvulus esset, caput in tribubus Israel factus est: Superbus factus, regno dejectus est.*

est. Ita publicanus parvulus acceptus fuit, Pharifæus superbus rejectus: Humiles enim Deo placent, quib9 gratiam suam dat, 1. Pet. 5. v. 5. 6. Ps. 113. v. 6.

659. Publicani imaginem etiam David gerit, 1. Sam. 16. 11. Pharifæi Eliab. v. 7. Hic enim rejectus: Ille autem (David humilis & despectus) Rex electus est: Ita publicanus humilis Deo acceptus fuit, Pharifæus verò reje-

CHRISTUS SANANS SURDUM

(Etus. & mutum, Marc. 7. v. 33.

660. Gen. 19. 10. *Angeli Lothum apprehensum è Sodomis eduxerunt.* Ita Christus surdum & mutum de populo, cujus pars magna Sodomitis pejor.

661. *Ut Naeman, ab uxore & captiva puella, ut Elisam accederet monitus, & à servis quoq; suis ductus est,* 2. Reg. 5. 3. 13. Ita surdus & mutus ad Christum verum Elisam, hoc est, agnum Dei, à populo ductus est.

CHRISTUS MONENS CAVERE

servitium Mammonæ.

662. *Arca & Dagon in eodem loco consistere non poterant.* 1. Sam. 5. 4. In eodem corde non potest manere cultus Dei & avaritia, Matth. 6. 24. 1. Tim. 6. 8. 9.

673. Elias ajebat Israelitis: *Quousque claudicabitis in utrumque latus?* 1. Reg. 18. 21. Ita Christus non vult nos Deo & Mammonæ servire, quod est claudicare in utrumque latus, Matth. 6. 24.

674. *Serpenti aneo suffitum fecère Israelita,* 2. Reg. 18. v. 4. *eidemque hostias obtulerunt:* Ita divitiis multum rem facram faciunt, non cò sine datis: serpentem hunc His-
kia contrivit, & parvi habendum esse docuit: Ita Christus divitias cavendas *jussit,* monuit, Levit. 11. 18. *Vespertilionis esum Dominus rejecit, bifformis scilicet: alis enim avis formam habet; pectore implum serpentem refert:* Ita avari ad divitias conquirendas indultrii, ut aves ad volandum, pectore velut nudo sunt, non divites in Deo.
Luc.

Luc. 12, 20. 21. *Serpentem referunt*, quia non nisi in terrenis, ut serpentes, Gen. 3, v. 14. *serpunt*. Philipp. 3, v. 19. *In die iudicii avarus idola auri* (divitias) *in foramina verspertilionum projiciet*, Esa. 2, v. 20.

675. Deut. 22, v. 9. *Unus idemq; ager diverso semine conferendus non erat*. Cordis ager non potest feri *semine pietatis & avaritiae*, 1. Tim. 6, 10. *Avaritia radix malorum*,

676. *Josua Israelitas monuit, ut perfecto corde Domino servirent, & Deos alienos auferrent*, cap. 24, 14. Christus verus Josua, Heb. 4, v. 8. hortatur nos, ut Dominum timeamus, regnum Dei & ejus justitiam querendo; ei serviamus corde perfecto & verissimo, divitias inanes fugiendo; *Deos alienos auferamus*, *avaritiam cavendo*, quæ est idololatria, Eph. 5, v. 5. Omnis mali scaturigo largissima, 1. Tim. 6, v. 10.

677. *Milites Gideonis rejiciebantur, qui proni in terram aquas bibebant*, Jud. 7, 7. Divitiæ sunt aquæ fluxæ; has qui biberint, h. e. appetierint, proni in terram & pleno quasi ore hauserint, sub vexillis cœlestis Gideonis Christi, manere non poterunt.

678. *Giezi propheta serviens avaritia deditus lepræ infectus est*, 2. Reg. 5, v. 27. Ita servire volentes Deo, & simul avaritiæ, lepræ spirituali se suosq; inficiunt; *se*, spiritualiter lepræ cupiditatis inexplibili inficiendo, *suos*, malè partis opibus contaminando.

679. *Israelitas ad cultum Dei profecturos, impediri conabatur Pharao, jubens paleas querere*, Exod. 5, v. 6.

(1) *Solicitudo terrenarum inanis palea est*, quam cum sequimur, à vero Dei cultu abstrahimur. (2.) Pharao Diabolus est; servitio opum quærendarum stultissimo homines implicans, 1. Tim. 6, v. 8. 9. *Devotes incidunt in tentationes & laqueos Diaboli*.

680. *Jesabel innocentis Nabothi sanguinem effudit; bona ejus abripuit*, 1. Reg. 21, v. 7, 13.

(1.) *Ava-*

(1) *Avaritia talis Iesabel est, cui cum dives servit, ad cuiusvis generis flagitia impellit.* (2) *Iesabel genere & origine filia erat Ethbaal, regis Sidoniorum, 1. Reg. 16. v. 31. Avaritia infernalis Baalis & regis filia est, huic patri servit, Eph. 5, 5.* (3) *Iesabel Prophetas occidit, 1. Reg. 18, 4. Ita avaritia Prophetas, h. e. pios occidit, non pascendo.* (4) *Iesabel Achabo persuasit, 1. Reg. 21, 25. Ita avaritia suis cultoribus facile persuadet, ut per fas nefasq; omnia rapiant.* (5) *Iesabel scortationem exercuit, 2. Reg. 9, 22. Ita avaritia Eph. 5, 5.* (6) *Iesabel à canibus dilaniata, cadaver instar luti fuit, 2. Reg. 9, 36. 37. Ita Avari impenitentes à canibus infernalibus dilaniandi; instar luti erunt in die iudicii, pedibus justorum proculcandi.*

681. Num. 5. v. 27. *Aqua amara, maledicta, cineribus permista, non nisi adultera nocebat.* Divitiæ sunt aqua, quia fluxæ, instabiles; amara sunt ob acquisitionem & amissionem; cineribus permista: nihil enim, nisi cinis. Hæ non nocent, nisi animæ adulteræ, quæ fidem sponso spirituali Christo non servavit. Nam dives etiam Abraham, Salomon, David, quibus divitiæ, quæ salutem æternam, minimè nocuerunt. Hinc Psal. 62. v. 11. Si vobis divitiæ acciderunt, nolite appendere cor.

CHRISTUS IN NAIM VIDUÆ FILIUM resuscitans.

682. 1. Reg. 17, 19. *Elias viduæ Zarephthana filium resuscitavit ex mortuis:* Ita Christus filium viduæ Nainiticæ. Elisei ossa per contractū in vitam revocarunt mortuū. 2. Reg. 13, 21. Sic Christi manus mortuos excitavit.

CHRISTUS HYDROPICUM CURATURUS.

683. *Absolon Ammoni fratri insidias struxit in convivio.* 2. Sam. 13, 28. Ita Judæi Christo struxerunt.

684. *Simsonis leo mel in ore habuit, intestina verò putrescentia,* Jud. 24. v. 9. Ita Judæi mel in ore habentes, Christum inescare studebant; intestina verò putria, odio

odio, inimicitia, felle maledictio. Habac. 2. vers. 15.

685. *Arca fœderis, cum in domo Obed Edomi commoraretur, novis eam benedictionibus cumulavit, 2. Sam. 6. v. 12. Elias & Eliseus lechyto oleo impleverunt, farina creverunt, filii ad vitâ redierunt.* Ita Christus domû Pharisæi benedictione suâ ditavit, hydropicum curavit, ipsosq; Pharisæos è spirituali morte in vitâ revocare laboravit.

FILIUM REGULI.

686. *Josaphat ab hoste pressus, auxilio omni destitutus, ad Deû se convertit, 2. Par. 20, 1. 5.* Ita quoq; fecit regulus.

687. *2. Sam. 14. v. 30. Joab incendio segetis compulsus, ad Absolonem venit:* Ita regulus.

CHRISTUS SIMILITUDINEM DE REGE

conferente rationes, proponens.

688. *Apoc. 20. v. 12. Vidit Johannes antiquum dierum throno insidentem, canitie venerandum, libros apertos habentem.* Deus est rationem exigens: libros olim conscientia, in die judicii, aperturus, librum sententiæ decretoriæ, Matth. 25, 41. *Ite in ignem maledicti.*

689. *Ezechiel. cap. 1, 10. Cherubimum vidit facie leonina & humana præditum;* Imago divinæ justitiæ & misericordiæ; Illa facie leoninâ; hæc humanâ refertur.

690. *1. Reg. 10. v. 19. Duæ manus tenebant thronum Salomonis.* Hæ significant justitiam & misericordiam Dei, utraque in parabola Christi proposita.

ARTICULUS IIX.

DE PASSIONE CHRISTI;

In Genere,

CHRISTUS HIEROSOLYMAS PROFICISCENS ad passionem.

691. *Exod. 28, 29. seq. Aaron portabit nomina filiorum Israel in rationali judicii super pectus, &c.*

1. Typus Christi Aaron fuit, Hebr. 5, 4. nostrum os coram Deo, deficiente linguâ Mosis, & causam nostrâ desti-